

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของผู้ดูแลผู้สูงอายุ ความสามารถในการดำเนินชีวิต
ประจำวันของผู้สูงอายุ แรงสนับสนุนทางสังคมกับการปรับตัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุ
แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

นางสายธรรม วงศ์สถิตวิไลรุ่ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-636-912-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN ATTITUDE OF THE CAREGIVERS, ABILITY OF
ELDERLY TO PERFORM DAILY LIVING ACTIVITIES, SOCIAL SUPPORT
AND ADAPTATION OF CAREGIVERS OF THE ELDERLY IN RONGMUANG SUB-
DISTRICT, PATHUMWAN, BANGKOK METROPOLIS.

Mrs. Saithum Wongsatitwilairung

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Nursing Science

Program in Nursing Administration

Graduate School

Academic Year 1997

ISBN 974-636-912-1

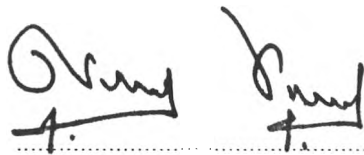
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของผู้ดูแลผู้สูงอายุ ความสามารถในการ
ดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ แรงสนับสนุนทางสังคม กับ
การปรับตัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุ แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร

โดย นางสาวธรรม วงศ์สถิตวิไลรุ่ง

คณะ พยาบาลศาสตร์

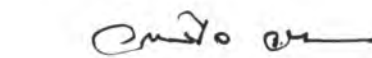
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

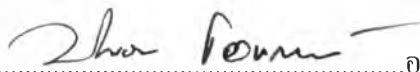

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

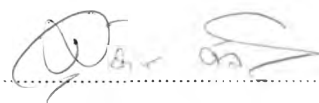
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

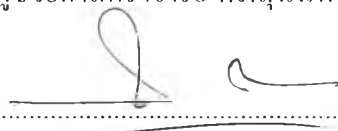
.....ประธานกรรมการ
(ดร.วรรณวิไล จันทระภา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สกลโกศล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สายธรรม วงศ์สถิตวิไลรุ่ง : ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของผู้ดูแลผู้สูงอายุ ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ แรงสนับสนุนทางสังคม กับการปรับตัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุ แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร (RELATIONSHIPS BETWEEN ATTITUDE OF THE CAREGIVERS , ABILITY OF ELDERLY TO PERFORM DAILY LIVING ACTIVITIES , SOCIAL SUPPORT AND ADAPTATION OF CAREGIVERS OF THE ELDERLY IN RONGMUANG SUB-DISTRIC , PATHUMWAN , BANGKOK METROPOLIS) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. ประนอม โอทกานนท์ , 113 หน้า ISBN 974-636-912-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของผู้ดูแลผู้สูงอายุ ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ แรงสนับสนุนทางสังคม กับการปรับตัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุ และหาตัวแปรที่ร่วมพยากรณ์การปรับตัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุ แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน ได้จากการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อวัดความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ดูแลผู้สูงอายุ แบบวัดทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุ แบบวัดแรงสนับสนุนทางสังคม และแบบประเมินการปรับตัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ดูแลผู้สูงอายุมีการปรับตัวโดยรวมในระดับดี เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ผู้ดูแลผู้สูงอายุมีการปรับตัวในระดับดีทุกด้าน
2. ทัศนคติของผู้ดูแลผู้สูงอายุ ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ แรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .43, r = .17, r = .33$)
3. ทัศนคติของผู้ดูแลผู้สูงอายุ (ATTOTAL) แรงสนับสนุนทางสังคม (SUTOTAL) ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ (AXTOTAL) สามารถร่วมกันพยากรณ์การปรับตัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีประสิทธิภาพการพยากรณ์ร้อยละ 19 ($R^2 = .19$) ได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$Z = .2524 \text{ ATTOTAL} + .2443 \text{ SUTOTAL} + .1384 \text{ AXTOTAL}$$

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติ กัญจน์ อภิชาติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ. ประนอม
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

C886519 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION PROGRAM

KEY WORD: ATTITUDE / ACTIVITY OF DAILY LIVING / SOCIAL SUPPORT / ADAPTATION / CAREGIVER

SAITHUM WONGSATITWILAIRUNG : RELATIONSHIPS BETWEEN ATTITUDE OF THE CAREGIVERS, ABILITY OF ELDERLY TO PERFORM DAILY LIVING ACTIVITIES, SOCIAL SUPPORT AND ADAPTATION OF CAREGIVERS OF THE ELDERLY IN RONGMUANG SUB-DISTRICT, PATHUMWAN, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. PRANOM OTAGANONT Ed.D. 113 pp. ISBN. 974-636-912-1

The purposes of this study were to study the adaptation of caregivers of the elderly, to investigate relationships between attitude of the caregivers, ability of elderly to perform daily living activities, social support and adaptation of caregivers of the elderly, and to explore the variables that predict the adaptation of caregivers of the elderly. The subjects were 210 caregivers in Rongmuang Sub-District, Pathumwan, Bangkok Metropolis, selected by simple random sampling technique. The instruments used in data collection were the structured interviews and questionnaires, eliciting attitude of the caregivers, ability of elderly to perform daily living activities, social support and adaptation of caregivers of the elderly.

Major findings were as follows :

1. Caregivers of the elderly had overall adaptation at a high level. Detailed analysis showed that caregivers scored high in every aspect of adaptation.

2. There were positive significant relationships between attitude of the caregivers, ability of elderly to perform daily living activities, social support and adaptation of caregivers of the elderly at a level of .05 ($r = .43, r = .17, r = .33$)

3. Attitude of the caregivers (ATTOTAL), social support (SUTOTAL) and ability of elderly to perform daily living activities (AXTOTAL) could predict the adaptation of caregivers of the elderly at .05 significant level. These predictors accounted for 19% ($R^2 = .19$) of the variance.

The predicted equation in standard score form can be stated as follow :

$$Z = .2544 \text{ ATTOTAL} + .2443 \text{ SUTOTAL} + .1384 \text{ AXTOTAL}$$

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิสิต..... สิริพร อนันต์สถาป

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ชวน วัฒน

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ
คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และแนวทางที่เป็นประโยชน์ทุกขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย และให้
กำลังใจผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ สดโกสุม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาใน
เรื่องสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ข้อคิดเห็นที่เป็น
ประโยชน์และกรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย และแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ท้ายที่สุด วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับกำลังใจและการสนับสนุน
อย่างดีจากบิดา-มารดา ครูอาจารย์ ครอบครัว เพื่อน ๆ และพี่น้อง ตลอดจนมา จนสำเร็จการศึกษา
ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ. ที่นี้ด้วย

สายธรรม วงศ์สถิตวิไลรุ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 ปัญหาของงานวิจัย.....	6
1.4 สมมติฐานงานวิจัย.....	7
1.5 ขอบเขตของงานวิจัย.....	7
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ.....	11
2.2 การปรับตัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุ.....	18
2.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุ.....	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	73
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	76

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	81
รายการอ้างอิง.....	83
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	91
ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	92
ค ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	97
ง ข้อมูลพื้นฐานแขวงรองเมือง.....	107
ประวัติผู้วิจัย.....	113

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1	ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของกรอนบาคของแบบสอบถาม.....	46
2	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา.....	50
3	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลผู้สูงอายุ จำแนกตามอาชีพ รายได้ ความเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ระยะเวลาในการดูแล และผู้ช่วยเหลือดูแล.....	51
4	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการ ปรับตัวด้านร่างกายจำแนกเป็นรายข้อ.....	53
5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการ ปรับตัว ด้านอึดทนโน้ทนึ้น จำแนกเป็นรายข้อ.....	55
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการ ปรับตัว ด้านบทบาทหน้าที่จำแนกเป็นรายข้อ.....	57
7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการ ปรับตัว ด้านพึงพาทอาศัยซึ่งกันและกัน	59
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความสามารถ ในการดูแลผู้สูงอายุ จำแนกตามรายข้อ.....	61
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความสามารถ ในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ จำแนกตามรายข้อ.....	63
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแรงสับสน ทางสังคมของผู้ดูแลผู้สูงอายุ จำแนกตามรายข้อ.....	64
11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกตัว.....	66
12	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรที่ได้รับการ คัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่เพิ่มขึ้น (R^2 change) ในการพยากรณ์การปรับตัวของ ผู้ดูแลผู้สูงอายุ.....	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 13	
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบนัยสำคัญของ B และแสดงสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์การปรับตัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุ.....	68
14	
ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและสหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อให้คะแนนการปรับตัวด้านร่างกายเป็นตัวแปรเกณฑ์ โดยใช้ตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ.....	69
15	
ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและสหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อให้คะแนนการปรับตัว ด้านอึดทน โนทีศน์เป็นตัวแปรเกณฑ์ โดยใช้ตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ.....	70
16	
ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและสหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อให้คะแนนการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่เป็นตัวแปรเกณฑ์ โดยใช้ตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ.....	71
17.	
ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและสหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อให้คะแนนการปรับตัวด้านพึงพาศักดิ์ซึ่งกันและกันเป็นตัวแปรเกณฑ์ โดยใช้ตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ.....	72